

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIX. In causis &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

mentum admitti, vt infirmet sententiam, seu agat contra sententiam.

Verum hoc generaliter verum esse non videtur, *arg. c. Ex literis. 4. de in integrum restit.* vbi habetur: quod restitutio contra sententiam, si causa iusta absentiae sufficienter probata non sit, in causa matrimonij concedenda sit, ob specialem favorem eius, qui in aliis causis non ita concedi debet, praterquam si insuper praesumptio aliqua sit adversus sententiam, vt in casu huius Capituli, quando attestations vnus tantum partis receptae fuerunt, & quaedam in sententia continebantur, quae aliter se habere constabat, ita *gl. hic. verb. minus. Alex. n. 76.*

CAPITVLVM XIX.

In causis &c.

PARAPHRASIS.

Pontifex in decidendis causis Iuris ordinem & aequitatis vigorem exacte obseruare debet, quia caeteri postea Iudices in causis similibus similiter iudicare debent, praterquam si Pontifex considerata necessitate vel vtilitate dispensatiue aliquid decernendum duxit.

SUMMARIVM.

1. Papa in sententiis ferendis Iuris ordinem seruare debet, ex Iuris quidem honestate tantum illum, qui est ex Iure positiuo; ex necessitate autem, qui est ex Iure naturali & gentium.
2. Sententia lata à Principe Ius facit aliis Iudicibus inferioribus, vt ipsi in causis similibus similiter iudicare debeant.
3. Adducuntur limitationes huius doctrinae.
4. Inferioris Iudicis sententia Iudicialis non est in similibus causarum decisione pro lege communi habenda.
5. Ea tamen frequentata in tribumali parit Ius consuetudinarium, seu stylum curiae, verum non semper & saepe non tam facile.

NOt. I. Summus Pontifex in sententiis ferendis Iuris ordinem seruare de-

bet, est tamen distinguendum, quod Iuris ordo partim est ex Iure positiuo, vt quod libellus scriptus offeratur, litis contestatio fiat &c. Et talem ordinem Iuris Princeps seruat ex honestate, non ex necessitate, quia Princeps eiusmodi legibus non est obligatus, cum per plenitudinem potestatis etiam possit super Ius dispensare. Ait *Innoc. III. in cap. Proposuit. 4. de concess. prebend. & Innoc. IV. in c. 1. de litis contest.* ait: quod coram Papa sufficit partium narrationes fieri sine petitione & litis contestatione, quia praesentia Papae supplet has solennitates. *Cap. 1. de transactionibus;* partim vero Iuris ordo est ex Iure naturali ac gentium, vt quod pars citeatur ac defensio eius admittatur (nisi notorium sit, defensionem nullam competere.) *Clem. 2. hoc tit. l. de vnoquoque. 47. ff. de eodem.* Talia enim Princeps tollere non potest, sicuti notat *Gloss. & Bald. in l. vlt. n. 1. C. de legibus,* vbi distinguendo ait: coram Principe requiritur examinatio & ventilatio veritatis, quae est de Iure gentium, vnde licet solennitates legales non teneatur Princeps obseruare, obseruatio tamen Iuris gentium non debet abesse, quia pertinet ad naturalem aequitatem.

Not. II. Sententia lata à Principe Ius facit aliis Iudicibus inferioribus, ita vt ipsi in causis similibus similiter iudicare debeant, sumptum est *ex cit. l. vlt. vbi habetur:* Si Imperator examinata causa & partibus praesentibus sententiam dixerit, omnes Iudices, qui sub imperio sunt, sciant hanc esse legem non solum illi causa, pro qua producta est, sed & omnibus similibus, consentit *l. 1. C. de constit. Principum.* Quod Principi placuit legis habet vigorem.

Excipiendum est 1. Si Princeps dispensatiue aut ex plenitudine potestatis, prater, aut contra Ius commune iudicauit, ad alios casus similes id extendi non debet, vti hic dicitur, & videri possunt, quae docui *l. 1. tr. 4. cap. 18.*

Excipiendum 2. Si princeps adversus contumacem dixit sententiam, ea Ius inter alios Iudices facere non videtur. *arg. cit. l. vlt. vbi partium praesentia requiritur, & tra-*

dit hinc *Abb. n. 5. Felin. n. 5.* qui tamen bene sublimitat, si causa in presentia partis sufficienter cognita fuerit, licet postea sententia in absentia partis contumacis lata sit, quod tamen jus facere debet. Ratio est, quia is, qui in toto causae processu praesens fuit, ad sententiam autem non venit, non censetur verus contumax, saltem sententia adversus eum non fertur propter contumaciam, sed ob malam causam, sicut colligitur ex *l. ult. ubi Bald. & gl. C. de contrario iudicio tutela.*

Excipiendum 3. Si sit sententia interlocutoria tantum *l. 3. C. de legibus. juncta gloss. verb. praedictantibus* quae tamen sublimitat, nisi interlocutoria corpori juris inserta sit, tunc enim pro lege habetur. Alia sublimitatio insinuatur in *gl. meum. 9. §. Sed quod prator. verb. colligitur. ff. Quod meus causa.* si Princeps interlocuendo jus exponat, declaratio haec vim legis habet.

Excipiendi IV. Si sententia etiam definitiva à Principe lata sit contra jus commune, adversus jus alterius partis; non enim censetur Princeps ita pronuntiasse ad legem vniuersim tollendam, sed in speciali hoc negotio & causa iurilitigatoris derogasse, quod solius Principis est, jus vni auferre & alteri dare, sicuti docent DD. in Clement. *quia contingit. de Religios. domib. & monet Abb. hic. n. 4.*

Quæritur de inferioris Iudicis sententia: judiciali num pro similium causarum decisione in eodem foro regula ac veluti lex quaedam esse debeat.

4. Resp. Eius sententiam non esse instar legis communis habendam, cum sit particularis declaratio restricta ad causam & personas, inter quas actum est, seu Iudicii processus institutus, juxta ea quae docui *l. tract. 4. c. 18. not. 2.* Si tamen in similibus causis aliquoties, videlicet quater aut saepius ita iudicatum sit in aliquo tribunali, oriri inde censetur jus consuetudinarium in hoc foro, quod stylus fori, seu stylus Curiae appellatur, & ita colligitur ex *l. Si de. 37. ff. de legibus.* & tradit *Abbas. hic n. 3.* veruntamen si v. g. Dux imperii velit assessores suos secundum iura communia iudicare, illi autem per imperi-

tiam aliter saepe iudicent, non tam facile introducetur stylus fori seu jus consuetudinarium propter defectum consensu in Duce & malam plerumque fidem iudicantium.

CAPITVLVM XX.

Inter.

PARAPHRASIS.

In Monasterio S. Leodii, Monachi elegerunt Abbatem, quam electionem oppugnârunt Monachi S. Annæ, dicentes, sibi jus circa Abbatis electionem competere; hæc causa à Pontifice commissa est Iudicibus, coram quibus lis à partibus contestata & in causa processum fuit, cum verò Monachi S. Annæ alios Iudices impertrârunt, quod priores ipsis suspecti essent, sed Iudices priores considerantes exceptiones suspicionis friuolas esse, & literas secundas non esse reuocatorias priorum, processerunt in causa, & non obstante, quod Monachi S. Annæ appellârunt, confirmârunt electum Abbatem, hæc res cum ad Innoc. III. delata fuisset, respondit is, quia prima commissio per secundas literas reuocata non fuit, & suspicionis causae friuolae sint, atque obiectae postlitis contestationem, cum tamen tanquam dilatorias exceptiones antea obicere oportuisset, quando quidem partes coram Iudicibus delegatis iudicium subeundo exceptionibus dilatoriis renuntiare censentur. Accedit quod in secundis literis neque de Sedis Apostolicæ priuilegiis Monasterio S. Leodii concessis, neque de processu priorum Iudicum quidquam dictum fuerit, quæ tamen si ab impetrantibus fuissent expressa, literas secundas non obtinuissent, neque his obstare debet sententia, quæ pro Monasterio S. Annæ antea lata erat, quæ sanè dictis Iudicibus exhibita non fuit, & si exhibita fuisset ita comparata, videlicet infirma erat, vt eâ postpositâ, contra ipsam decreuissent; vel si dicatur aliter Iudices videlicet pro sententia pronuntiaturos fuisse, si exhibita esset,